

Mustafa Yıldırım'ın Şiirleri

■ Murat Özmen

Mustafa Yıldırım, Denizli Lisesi'nde öğrencimdi. O sıra dışı bir öğrenciydi. Anımsadığıma göre 1964 yılı "On Kasım" gününde Atatürk üstüne konuşması- nı istemiştim. Çok güzel konuşmuştu. Liseyi bitirdi ve araya uzun yıllar girdi.

Çok yıllar sonra Yıldırım'la Ankara'da buluştuk. Karşımda, birikimli, kültürlü, yurtsever ve coşkulu bir elektrik mühendisi vardı. Önemli görevlerde bulunmuştu; ama yurdu için daha iyi şeyler yapmak istiyordu. Bir süre sonra **Ulus Dağı'na Düşen Ateş** belge romanı yayınlandı ve bu yapıtı **2002 Samim Kocagöz Edebiyat Ödülü**'ne uygun bulundu. Daha sonra, konusunda dünyada ve yurdumuzda bir ilk olan belge romanı **58 Gün - Mustafa Kemal ile Filistin'den Anayurdun Dağlarına** yayınlandı. Hemen sonra birbiri ardına **Project Democracy -Sivil Örümceğin Ağında**, **Azerbaycan'da Proje Demokratiya- Adım Adım Teslimiyet**, **Meczip Yaratma- Yüz Yıllık Yanıltma Ustalığı**, **Savaşmadan Yenilmek** gibi araştırma ve inceleme ürünü olan önemli yapıtlar verdi.

O, öğrenciliğinden sonra da beni şaşırtan güzel şeyler yaptı. Bir fen adamı olarak hep sınırlarını zorladı. Şiirlerini inceleyince, farklı bir kimlikle çıktı karşıma. Aynı zamanda yurtsever bir ozan, ülkücü bir dava adamıydı. Ülkücü bir dava adamı olarak, özgün bir şiir anlayışı vardı. Bu konudaki düşüncelerini öğrenmek istedim. Şiire ilişkin güzel şeyler söyledi. "İlk şiirim, ne zaman ve nerede yayımlandığını anımsamıyorum. Şiir yalnızca ozanın duygularını dışa vurması değildir. Şiirde daha çok, yaşam kavgasını, siyasal savaşımın sarsıcı gerçekliği içinde sevd-savaşım birlikteliğini, yaşanmış olanla yaşanacak olanın bütünlüğünü arıyorum" dedi ve "Şiirde ileti olmalı mı?" sorumu şöyle yanıtladı:

"Evet, olmalı; ama bu yalnızca bildik siyasal düşüncelerin sıradan anlatımı olmamalı. Şiir, dünyanın ve insanlığın geleceğini düşünmeli, insanlığın karşılaştığı adaletsizliği, yıkımı dile getirdiği gibi, bunalımlardan çıkış yolunu da aramalı."

Şiirin biçemiyle ilgili soruma "Ses önemli" diyerek başladı ve ilginç sözlerle yanıtladı:

"Şiire müzik eşlik ederse, daha güçlü, daha etkili bir anlatıma kavuşurken, daha da kalıcı olur. Şiir, hem sözleriyle, hem sesiyle, bütün insanların düşünce dünyasını yansıtabilir. Şiir, yeni bir ses aramalı, geleceğe seslenebilmeli, insanların erdemli direnişine katkıda bulunabilmelidir. Kısacası, şiir dünyayı, acı çeken çocukları, kadınları anlattığı gibi, ozanın kişiliğini, duyguyu dünyasını da yansıtmalıdır. Sürekli arayış içinde olduğundan dört dörtlük şiir yoktur. Dil olanakları geliştikçe, erdemli insanlar var oldukça, şiir, daha güzel ve daha duygulu olacaktır."

Diliimizin olanaklarının ozana yardımcı olacağını belirttiğinde de "Türkçe şiir dili olarak sorumluluk istiyor" dedi ve ekledi:

"Türkçe şiir yazmak zor, çünkü Türkçenin olanakları ne denli zengin olsa da, şiir oluştururken Türkçenin hakkını vermek de o denli zor. Örneğin 'İlişme Bana' şiirim kısıydı; ama beni yıllarca uğraştırdı. Aşkta dürüstlüğe çağırıyordu ve söylenmesi gerekeni hiçbir ikileme düşmeden söyleyebilmeliydi. Bir türlü düşlediğim şiire ulaşamadım. O şiirde aradığım sesi, bir türlü yakalayamamıştım. Bu şiirim sonraları Fransızca olarak yayınlanınca, yıllarca aradığım ses Fransızca dizelerde canlanıvermişti."

Mustafa Yıldırım, üzerinde durulmaya değer bir ozan. Şiirlerinde, yalnızlık, ayrılık, sevgi, dostluk, barış gibi konuları ustalıkla dile getirmiş. Ayrıca şiirlerinde duyarlılık, nesnellik ve yurtsever insanlara seslenen iletiler var. Örneğin, "**Ben Merkez**" şiirinde, "**58 Gün - Mustafa Kemal ile Filistin'den Anayurdun Dağlarına**" adlı yapıtında sözünü ettiği Tel Aferli, Gazzeli kızların, yoksul çocukların acılı yaşamlarını anlatıyor:

"**Uzanınca elim ellerine / Kolumu tuttu Tel Aferli küçükler / Öpeyim dedim uzanıp yanağından / Hemen şimdi alayım yürek acını / Göz kırptı Gazzeli küçük kızlar / Bir ok gelip saplandı / Ateş damlası gözyaşlarından**" (*Yüreklər Kör, Ben Merkez, s.21*)

Şu dizelerindeyse siyasal direnişe çağrı var:

"**Kabile reislerinin / Eski zaman şeyhlerinin /**

Sona ermesin diye saltanatları / Ve kurulacak diye / Petrol ziftinde demokrasi / Ölmemeli / Buradakiler / Ve oradakiler” (Yürekler Kör, Oradakiler Burada-kiler, s.92)

Ben, onun şiirlerinde, insanları seven duygulu bir insanın yürek sesini duyuyorum. Örneğin **“Bir kadın ağlıyordu / Ankara ayazında bir kadın”** diye başlayan ve sonunda **“Ağlıyor sallayarak selvi boyunu / 68 Baharı’nda Ezo Gelin idi / Şimdi küresel dilenci / İçimdeki delikanlı incindi / Dişlerime sıkışmış isyan ağladı”** diye biten şiir dizelerinde bağımsızlık savaşçısı, 68’li gençlerin isyanını dile getiriyor. (Yürekler Kör, İsyen Yeniden s.74)

O, dünyanın bütün çocuklarını seviyor, onların ölmelerine isyan ediyor. Aşağıdaki dizelerde bu duygusunu dile getiriyor:

“Yürekler Kör / Felluce’de / Afer’de, Cenin’de yine vurdular çocukları / ... / Gün olur sizin de ço-çuğunuz ağlar” diyor. (Yürekler Kör, s.58-59)

Ozan aşağıdaki dizelerinde ise, doğadaki Tanrısal gizemi öğrenmek istiyor:

“Ufukları kim çiziyor / Bulutlar neden ağlıyor / Kim açıp kapıyor göğü / Fermuarı kimin elinde” (Yürekler Kör, Zanlı, s.38)

Kitaplarındaki söylemi ve anlatımı, duygulu, inandırıcı, destansı ve lirik olarak nitelenen ozanın **“O Eski Şarkı”** kitabındaki şiirlerin bir bölümünün çevrileri Fransızca yayınlandı. **“Yürekler Kör”** adlı yapıtı, **“Yürekler Kör”** ve **“O Yarım Kalan Söz – Orada Tamamlanacak”** adlarıyla iki bölümden oluşuyor. Bu şiirleri, insanlığın erdemli geleceği için sürdürülen özgürlük savaşımıyla sevdaları bütünleştirecek olan yalın bir ses arayışının ürünüdür.

Ozan şiirlerinde, karanlık, çürümek, ölüm, yalnızlık, yorgunluk, kör, ağlamak, yakmak gibi birçok karamsarlık anlatan sözcükler kullanmış. Buna karşın, sevgi, umut, özlem, mutluluk gibi sözcükleri de kullanıyor; hep mutluluğu, sevgiyi, dostluğu arıyor. Bütün bunlardan öte, bizleri güzel günlere götürecek bir savaşıma çağırıyor.

Ozanın çağrısı haklı; çünkü ulusumuz bunalımlı günlerden geçiyor. Atatürk aydınlığında, çağdaşlıkta, barışta, sevgide birleşmemiz gerekiyor. Yeni bir çağdaşlaşma atılımı başlatmalıyız. Ozan, **“Bir Ateş Yakılacak”** şiiriyle bizleri yeni bir kurtuluş savaşımına çağırıyor:

**Kara günler yine gelip çattı
O zaman da ihanet vardı
Şimdi de
Korkuya yer yok
Yılgınlık hiç gerekmez
Sonunda Ulus Dağı’na çıkılacak
Ve yine bir ateş yakılacak
Savaşmadan ölmeyeceğiz
(Yürekler Kör, s.102)**

Yıldırım, şiiri bilen, şiirselliği yakalayabilen bir ozan. Şiir en zor sanat dallarındandır. Aşağıdaki örnek dizelerinde, usta işi şiir işçiliği var. Bir ozanı tanımak için onun şiirlerini anlamak ve incelemek gerekiyor. Bu düşüncelerle ozanın en güzeli, erdemliliği anlatan şiirler yazması dileğiyle sizleri onun şiirlerinden seçtiğim dizelerle baş başa bırakıyorum.

“Karanlığa kattım sesimi / Kapıların altından sızsın evlere / Uyandırсын gecikmiş sevdaları / İsyani tutuştursun tanyeri ağarırken / Anlatsın tek kişilik mutluluk olmadığımı” (Yürekler Kör, Ses, s.71)

“Kapanmış kapıları acının / Yürekler örmüş özlemi / Yaşanmış / Düşlenmiş ne varsa / Hepsı güzel-den yana” (Yürekler Kör, Umut, s.54)

“Karanlıkla kesişiyor saatler / Yalnızlık buzda bilenmiş bıçak / Kuytularda umut tüketen düşler / Sokaktan derleniyor uyuyan acılar” (Yürekler Kör, Şeyssel, s.1)

“Biliyorum kaçınılmaz / Canım sıyrılıp gidecek bir gün / Ruhum da ölür mü bilmem / Sessizce ayrılmalıyım bedenimden / Tıpkı fillerin ölüme yattığı gibi” (Yürekler Kör, “Arkadaş” Atilla İlhan, s.57)

“Kim açar içimizdeki kapıları / Kim sorar hesabını acıların / Kim duyar bedenin ağıdını / Mahkemeye çeker aklımızı / Kimin elinde Atlantis’in gücü / Boşaltır evren ateşini / Kim yıkayıverir ruhumuzu / Şükran öğretir ölümsüzlüğü” (Yürekler Kör, Çilingir, s.39)

“Nasıl okşuyorsa sular kıyıları / Öyle gezindi yalan dokunuşlar / Trenin ardından ağlanmadı / Geride kalınmadı acılarla / Kayarak gidiyorduk geleceğe / Ben sende umutlu tutsak / Kurmaktayız ölümcül oyunu” (Yürekler Kör, Kurgu, s.31)